

Thema van de maand augustus 2010

"Een nieuw veulen"

Na alle voorbereidingen voor de bevalling.
En daarna de geboorte van het veulentje zelf, is ineens je kudde veranderd.
Je merrie is moeder geworden.
En er is een nieuweling bij.

Wij bereiden ons nog voor op de komst van onze nieuweling! Het geduld wordt aardig op de proef gesteld!

In het thema van juli staat al het een en ander beschreven, sommige zaken zijn van groot belang, en worden hier nogmaals benoemd.

Dit thema gaan over het nieuwe veulen, maar vergeet nooit de kersverse moeder-merrie te controleren, te verzorgen, zorg te dragen voor haar gezondheid, en vooral ook te vertroetelen!

Dit thema is verdeeld in;

- Opstaan en drinken
- Hoefjes
- Nageboorte
- Darmpek
- Voeding
- inenten
- Ontwormen
- Controleren
- Geboorte aangifte en registratie
- Spelen

Opstaan en drinken

Als het veulentjes eenmaal op de wereld is gezet, begint het grote avontuur. Soms kan het nodig zijn om een beetje slijm uit het mondje en neusje van een pasgeboren veulen te verwijderen.

Het is niet nodig de navelstreng door te knippen, want deze breekt op natuurlijke wijze door het bewegen van de merrie of als het veulen een poging doet om op te staan.

Na het opstaan, kun je eventueel de navel te desinfecteren met betadine of jodium voor dieren.

Als kort na de geboorte het veulen al wil opstaan is dit een goede indicatie dat de coördinatie in orde is.

Dit kan even tijd nodig hebben, voordat de kleine letterlijk uit de voeten kan met die lange poten.

Het zo spoedig mogelijk willen opstaan, omdat een veulen staand drinkt.

Meestal heeft een veulentje ook snel zijn eerste energie behoefte, en wil dus drinken. Het is van levensbelang omdat het veulen voldoende biest binnen moet krijgen. Krijgt een veulen geen of onvoldoende biest dan krijgt het te weinig afweerstoffen binnen en is daardoor zeer vatbaar voor ziekten.

Een veulen wat snel de biest melk krijgt, zal ook makkelijker de darmpek kunnen afdrijven. Als het veulen niet goed, of niet snel genoeg drinkt (na 2 tot 3 uur na de geboorte), moet dit probleem worden opgelost.

Haal er een dieren arts bij!

Hoefjes

De hoefjes zijn nog omhuld in "booties", die zijn een soort extra hoefbeschermtjes. Ze zien er wit uit.

Vanaf de leeftijd van 8 weken is het goed om de hoefsmid regelmatig te laten beoordelen of er iets aan de hoeven van het veulen gedaan moet worden, afwijkende standen zijn nu nog gemakkelijk te corrigeren.

Laat het veulen zoveel mogelijk wennen aan het vastpakken aan de pootjes (en de rest van het lijfje), dit kun je uiteraard zelf met het veulen oefenen.

Nageboorte

als voorbeeld een nageboorte van een paard

Bij paardachtige bestaat de baarmoeder uit 2 hoornen in een U-vorm. Het veulen ligt hoofdzakelijk in 1 hoorn, deze wordt de drachtige hoorn. De niet drachtige hoorn is veel kleiner en smaller. De placenta met de vliezen heeft ook deze vorm. (zie foto)

De navelstreng zit aan de placenta vast en loopt van de placenta naar de navel van het veulen. Door de navelstreng lopen 2 slagaders, 1 ader en het urinekanaal. Deze worden omgeven door de gelei van Wharton. In de navelstreng bevinden zich geen zenuwen, dus het breken van de navelstreng doet geen pijn.

Soms doet de merrie er wel 3 uur over om de nageboorte (het wordt ook placenta genoemd), uit te drijven. Als deze blijft zitten kan de merrie erg ziek worden. De nageboorte moet er uit zien als een broek met dichte broekspijpen, als dit niet het geval is dan kan er nog een stukje nageboorte zijn achter gebleven wat dan verwijderd moet worden. Tussen de 2 "broekspijpen" (ook wel mouwen genoemd) zit meestal de navelstreng. In de dagen na de geboorte mogen er wel klein beetje helder tot wit vocht uit de vulva komen. Wanneer dit er gelig uitziet of onfris ruikt heeft de merrie waarschijnlijk een baarmoeder-ontsteking, die behandeld moet worden.

nageboorte Roncette

Bij de **nageboorte van onze merrie Roncette** viel me op dat de placenta er heel anders uitzag dan hierboven beschreven. Ik zoek en vind mijn informatie via boeken, sites en verhalen van andere mensen. Maar omdat mijn eigen ervaring zo veel afwijkt van bovenstaande, wil ik dit graag toevoegen. Het viel me meteen op dat onze merrie vrij snel opstond toen haar veulen geboren was.

Toen ze nog lag, zag ik wel al dat de nageboorte heel langzaam naar buiten kwam. Eenmaal opgestaan, kwam de nageboorte erg makkelijk, geleidelijk doch snel naar buiten. Fijn dat we niet erg lang hierop moesten wachten met alle gevolgen voor de merrie van dien. Gauw in de emmer gedaan, zodat de dierenarts de placenta zou kunnen controleren.

Omdat het veulentje 's nachts werd geboren, is de placenta 's middags daarna pas door de dierenarts gecheckt. Onmiddellijk zag ik dat de vorm afwijkend was met de informatie die ik had opgezocht hierover.

Ik zag geen "broekspijpen" maar een mooie ronde vorm. De dierenarts heeft alles gecontroleerd, en de nageboorte mooi weer op elkaar gelegd. Zo kon ze constateren dat er niks was achtergebleven. Ze heeft de navelstreng bekeken, en ons gewezen waar de bloedvaten en het urinekanaaltje zaten. We konden mooi de witte blauwige kleur van het vlies zien, het is zo dun, en is toch een jaar lang stevig geweest en het veulen mooi omhuld.

Vliezen en navelstreng

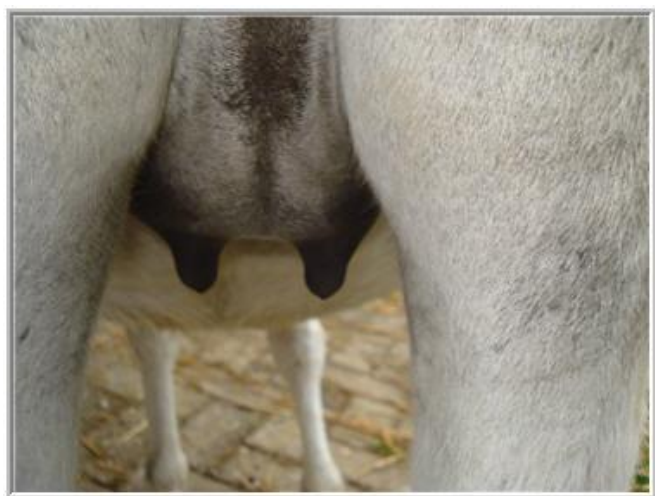
Darmpek

darmpek is de 1e zwarte kleverige mest

Darmpek wordt ook meconium genoemd. Dit is de darminhoud waarmee een veulen geboren wordt. Gedurende de dracht drinkt het veulen van het vruchtwater, en maakt zo zijn eerste mest aan. Deze mest is kleverig en zwart van kleur en moet na de geboorte binnen 12 tot 24 uur afkomen, anders kan het veulen koliek krijgen. Veulens die koliek krijgen van het niet afgekomen darmpek gaan vaak op hun rug liggen. Als het darmpek niet vanzelf afkomt moet er een klysma toegediend worden. Dit is een vloeistof die het darmpek zacht en glibberig maakt, en wordt via een slangetje in de anus ingebracht. Aangezien het darmweefsel van een veulen erg teer is, is het raadzaam om in een dergelijk geval de dierenarts in te schakelen en hem deze klysma toe te laten dienen.

Voeding

de "melkfabriek" vult zich

Zoals in het thema van juli staat beschreven, is het van groot belang dat het pasgeboren veulentje zijn biest melk krijgt. Dit wordt ook colostrum genoemd.

Het beste is dat het veulen 2 uurtjes na de geboorte al drinkt, omdat de merrie dan de eerste melk (biest of colostrum) geeft. Dit bevat bepaalde antilichamen die het veulen tegen infecties kan beschermen gedurende de eerste levensdagen.

Is de merrie onrustig of meer met het veulen bezig, zodat het kleintje niet kan drinken, hou dan je merrie even vast, zodat het veulen de uier kan zoeken. Is dit niet het geval, en heb je het idee dat het drinken niet wil vlotten, roept er dan altijd een dierenarts bij. Laat kijken waar het probleem zit, is bijvoorbeeld het veulentje te zwak of heeft de merrie geen melk, of zijn er andere oorzaken.

Laat jezelf adviseren hoe je eventueel kunt helpen. Bij een zwak veulentje kun je eventueel de merrie melken en een flesje geven aan het jong. Een lammeren fles met speen zou prima kunnen helpen.

Het is misschien makkelijk te weten, dat ezinnen melk in te vriezen is, om later te gebruiken. Als je bijvoorbeeld een merrie hebt die meer melk geeft, dan nodig is.

Een ezelin een ander veulen laten voeden kan moeizaam verlopen volgens de verhalen die ik hoorde van ezeleigenaars.

Veulens beginnen in hun eerste levensweek al met knabbelen aan wat gras of aan hout. Ze zullen het nog niet eten. Het echte grazen en water drinken doen ze vanaf de 4e week.

Een jonge ezel zal soms faeces eten van andere ezels, of het eten van gras dat verontreinigd is door faeces. Dit doen ze om na de geboorte de vereiste micro-organismen binnen te krijgen, voor de cellulose vertering.

Inentingen

Om in de eerste dagen extra bescherming te bieden tegen ziektes, kun je het veulen een **veulenprik** te laten geven. Het is ook mogelijk om een vitaminenkuur te geven, het schijnt dat praktijkonderzoek aangeeft dat extra vitamines in de eerste levensdagen bijdragen aan een betere gezondheid van het veulen.

In de eerste dagen na de geboorte moet het veulen zich attent en levendig gedragen, heeft een schone neus en ogen, hoest niet en loopt niet kreupel.

Op een leeftijd van 4 tot 6 maanden is het moment om het zijn eerste **Influenza-Tetanus** vaccinatie te krijgen. De inenting moet na een 4 tot 6 weken, herhaald worden. Daarna kan het veulen gelijktijdig de **jaarlijkse inenting** krijgen met de andere ezeltjes. Overleg even met je dierenarts over de inenting.

Ontwormen

Zo rond de tiende dag na de geboorte krijgen veulens vaak diarree. Of dit nu komt omdat de merrie dan hengstig is, of door een worminfectie daarover zijn de meningen verdeeld. Feit is wel dat er op dat moment wormen bij het

veulen aanwezig zijn die bestreden moeten worden. Zowel het veulen als de merrie moeten dan ontwormd worden. Na het ontwormen als het veulen 10 dagen oud is, kun je om de 3 á 4 weken ontwormen. Dit doe je totdat het veulen 4 maanden oud is.

Vanaf dan kun je het veulen gewoon om de 8 á 10 weken ontwormen net als de rest van de ezeltjes.

Let erop dat het een ontworm middel is voor veulens en dat het beschermt tegen veulenworm(*strongloides westeri*)

Vraag ook het advies van je dierenarts over het ontwormen.

Controleren

Roncette met haar 1e veulen Beau

In de weken en maanden daarna blijft het verstandig minstens éénmaal per dag merrie en veulen te controleren om eventuele problemen tijdig te ontdekken. Zieke veulens kunnen heel snel slechter worden, terwijl de meeste problemen goed te behandelen zijn. Wacht dus niet te lang af!

Geboorte aangifte en registratie

Na de geboorte geef je het veulen aan bij de NVE (Nederlandse Vereniging Ezelstamboek)

Eventueel kun je de registratie en stamboom papieren aanvragen.

Voor het veulen moet je natuurlijk ook een paspoort aanvragen.

Onze Mediterrane Miniatuur ezeltjes, moeten in Amerika worden geregistreerd en daar moeten de papieren ook worden aangevraagd. Bij de American Donkey and Mule Society.

Via de dierenarts kun je het veulen laten chippen.

Spelen

De 1^e stapjes buiten van Lisa als veulen, iedereen komt kijken

Het pasgeboren ezeltje, zal na de eerste rust bij haar moeder, en een eerste slaapje, in actie willen komen.

Als het weer het toelaat kan de kleine lekker met moeder mee naar buiten in

een goed afgesloten, overzichtelijk klein wekje of stuk wei.

De eerste stapjes zal het kleintje dicht bij haar moeder willen doen. Maar eenmaal gewend aan haar pootjes en haar omgeving volgen er drukke tijden voor de merrie omdat het veulentje slapen afwisselt met spelen, spelen en nog eens spelen. De wereld moet al spelend, ontdekt worden.

Ezels doen vaak aan krachtspelletjes. Ze duwen met hun hoofden en halzen tegen elkaar. Soms proberen te springen, bokken of te steigeren. Dit is allemaal spel, wat er soms hard aan toe kan gaan. Toch is het altijd voor de lol. Het spel gedrag is bij veulens of jongere ezels vaker aanwezig dan bij de volwassen dieren. Zeker als er meerdere jonge dieren in de kudde zijn, wordt er heel veel met elkaar gespeeld. Ook zie je dat ze elkaar zullen bijten, samen galopperen, elkaar achtervolgen, sprongetjes maken. Het naar elkaar happen, in hals, manen, staart of benen, is enkel en alleen onderling klieren. Is er maar 1 veulen in je kudde, dan zal het veulen zonder speelkameraadjes, veel zelf rennen, bokken en springen. Dan wordt met name moeder het slachtoffer van het duwen, botsen, bijten of opspringen.